

education. It is concluded that introduction of elements of dual form of education in the professional training of skilled workers is of strategic importance for the development of the economy of Ukraine. The use of the elements of dual form of education will improve the quality of professional and practical training and accordingly the professional qualification of graduates of vocational (technical and vocational) education institutions, taking into account the requirements of modern production.

Key words: *dual form of education, social partnership, professional competence, methodology, project method, methods of industrial training.*

УДК 378.147-057 : 613.86

Каріна Федченко

Національний Університет Біосерурсів

і природокористування України

ORCID ID 0000-0002-0432-7093

DOI 10.24139/2312-5993/2021.03/283-294

ДІАГНОСТИКА СФОРМОВАНОСТІ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ЗДОРОВ'Я У СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТІВ НАУК ПРО ЖИТТЯ ТА НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ

Здійснено аналіз результатів діагностики ціннісного ставлення до здоров'я у студентів університетів наук про життя та навколишнє середовище. Висвітлено результати національного опитування молоді щодо ціннісного ставлення до здоров'я. Визначено критерії та показники: когнітивний (знання про здоров'я та його складові, усвідомлення важливості здоров'я), ціннісно-мотиваційний (мотивація на здоровий спосіб життя, інтерес до здоров'я), поведінковий (готовність до самовдосконалення, дотримання здорового способу життя), емоційно-вольовий (вміння керувати емоціями, почуття задоволення від дотримання правил здорового способу життя)

Ключові слова: *діагностика, сформованість, цінність, ціннісне ставлення, здоров'я, педагогіка, студент, опитування.*

Постановка проблеми. Виховання ціннісного ставлення до здоров'я у студентів університетів наук про життя та навколишнє середовище сьогодні стає все актуальнішим. Під час професійної підготовки фахівців університетів наук про життя та навколишнє середовище важливо використовувати досвід зарубіжних країн та досягнення вітчизняної педагогічної науки.

Система виховання ціннісного ставлення до здоров'я в університетах наук про життя та навколишнє середовище потребує нових підходів та спланованої роботи, урахуваючи потреби, інтереси та здібності студентської молоді. Головною метою виховання ціннісного ставлення до здоров'я є зміцнення здоров'я людини, здоровий спосіб життя, увага до власного здоров'я, здатність забезпечити профілактику його порушень,

свідома орієнтація на здоров'я різних форм життєдіяльності, свідоме ставлення до здоров'я як до однієї з цінностей людини та суспільства, спрямованої на створення матеріальних та духовних цінностей.

Аналіз актуальних досліджень. Діагностику ціннісного ставлення до здоров'я здійснювали такі видатні вчені як: С. Сисоєва, Т. Кристопчук, О. Жосан, П. Лузан, І. Сопівник, Р. Сопівник С. Виговська, О. Леонтьєв, В. М'ясищев, Ю. Орлов, А. Петровський, С. Рубінштейн та ін.

Мета статті - провести діагностику виховання ціннісного ставлення до здоров'я у студентів університетів наук про життя та навколишнє середовище.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети були використані теоретичні методи науково-педагогічного дослідження: анкетування, опитування, аналіз та синтез, порівняння.

Виклад основного матеріалу. З метою перевірки сформованості ціннісного ставлення до здоров'я у студентів університетів наук про життя та навколишнє середовище нами було використано педагогічний експеримент, за допомогою якого можна всебічно розглянути тему дослідження та здійснити перевірку теоретичних фактів та положень. Педагогічний експеримент дає змогу «перевірити ефективність тих чи інших нововведень у навчанні та вихованні, порівняти значення різних факторів у структурі педагогічного процесу й обрати найкращі (оптимальні) їх поєднання для відповідної ситуації, виявити належні умови реалізації певних педагогічних завдань» (Сисоєва та Кристопчук, 2013).

Експеримент як самостійний метод характеризується такими ознаками:

- діяльність, що організована на основі наукових даних відповідно до теоретично обґрунтованої гіпотези;

- запланований вплив на досліджуваний об'єкт, створення нових явищ тощо;

- глибокий аналіз та теоретичне узагальнення одержаних результатів;

- можливість багаторазового повторення;

- дотримання точно врахованих і змінюваних умов (Жосан, 2008).

У педагогічній науці розглядають три етапи педагогічного експерименту:

Констатувальний експеримент – полягає в тому, що дослідник експериментальним шляхом встановлює лише стан педагогічної системи,

що вивчається: констатує наявність зв'язків, залежностей між явищами, визначає вихідні дані для подальшого дослідження.

Формувальний експеримент – супроводжується застосуванням спеціально розробленої системи заходів, спрямованих на формування певних якостей, на покращення результатів навчання, виховання, трудової діяльності тощо.

Контрольний експеримент – визначає рівень знань, умінь та навичок за матеріалами формувального експерименту (Жосан, 2008).

Під час дослідження університетів наук про життя та навколишнє середовище було проведено констатувальний етап експерименту з метою діагностики сформованості ціннісного ставлення до здоров'я. Констатувальний етап експерименту передбачав: збір та аналіз даних про предмет дослідження; установлення контакту зі студентами; відбір груп, які братимуть участь в експериментальній роботі; поділ на експериментальну та контрольну групи; діагностику досліджуваного явища; емпіричну перевірку експериментальної та контрольної груп до експерименту.

Констатувальний етап експерименту включав:

- розробку змісту та методики констатувального етапу експерименту;
- проведення власне констатувальних зрізів;
- обробку та аналіз даних, отриманих під час констатувального експерименту та їхнє узагальнення;
- визначення рівнів вихованості ціннісного ставлення до праці.

Об'єктивна оцінка сформованості ціннісного ставлення до здоров'я у студентів університетів наук про життя та навколишнє середовище передбачала визначення критеріїв. Сутність критеріїв розкривають показники, представлені в таблиці 1.

Таблиця 1

Критерії та показники рівнів сформованості ціннісного ставлення до здоров'я у студентів університетів наук про життя та навколишнє середовище

№	Критерії	Показники
1.	Когнітивний	<ul style="list-style-type: none"> • знання про здоров'я та його складові; • усвідомлення важливості здоров'я
2.	Ціннісно-мотиваційний	<ul style="list-style-type: none"> • мотивація на здоровий спосіб життя; • інтерес до здоров'я
3.	Поведінковий	<ul style="list-style-type: none"> • готовність до самовдосконалення; • дотримання здорового способу життя
4.	Емоційно-вольовий	<ul style="list-style-type: none"> • еміння керувати емоціями; • почуття задоволення від дотримання правил здорового способу життя

Нами було застосовано алгоритм розробки критеріїв оцінювання, який має такі етапи: визначається номенклатура рівнів (високий, середній, низький чи оптимальний, припустимий, неприпустимий тощо); відпрацьовується набір показників, що в сукупності характеризують рівень розвитку оцінюваної якості, параметра, результату; ранжування показників; оцінювання факторів вагомості показників; застосування показників у протоколах експертизи (Лузан та ін., 2016).

Ціннісно-мотиваційний критерій включає в себе два показники: мотивація на здоровий спосіб життя та інтерес до здоров'я. Обидва показники пов'язані з переконаннями та установами студентів. Визначити ці установки найбільш ефективно можна з використанням методу анкетування, який дозволяє в короткі терміни отримати структуровану інформацію від великої кількості опитуваних.

Когнітивний критерій має такі показники: знання про здоров'я та його складові, усвідомлення важливості здоров'я. Оскільки ці показники дають можливість отримати базові знання про здоров'я та його складові, здоровий спосіб життя, про життєдіяльність організму.

Поведінковий складається з таких компонентів: готовність до самовдосконалення, дотримання здорового способу життя, які дають змогу дотримуватися норм і правил здорового способу життя в більшості випадків, уникати шкідливих звичок, виховувати саморегуляцію вчинків щодо збереження здоров'я.

Емоційно-вольовий критерій містить показники: уміння керувати емоціями, почуття задоволення від дотримання правил здорового способу життя, які поєднують фокусування зусиль, спрямованих на досягнення конкретної мети, що характеризує наполегливість особистості в досягненні мети та вміння регулювати власний емоційний стан.

На констатувальному етапі експерименту було діагностовано початковий рівень сформованості ціннісного ставлення до здоров'я у студентів університетів наук про життя та навколишнє середовище. Під час цього етапу було проведено анкетування, яке дозволило опитати в письмовій та електронній формі велику кількість студентів за незначний період часу (Додаток 1).

Відповідно до цього був здійснений поділ студентів на експериментальну (n=217) та контрольну (n=204) групи, а також виконано порівняння розподілів рівнів сформованості за всіма показниками критеріїв сформованості ціннісного ставлення до здоров'я, з метою підтвердження рівних стартових позицій розвитку сформованості

ціннісного ставлення в експериментальній та контрольній групі. Було сформовано анкету, яка складалася з 20 запитань. Кожному показнику відповідає 2 питання в анкеті. Запитання для опитуваних студентів були доступні, зрозумілі та логічно структуровані. Композиція анкети складається з вступної частини (де є звертання до респондента, указується тема, мета опитування, організація або особа, що його проводить, повідомляється про конфіденційність інформації; ознайомчої частини (яка містить легкі і цікаві питання, які заохочують опитуваних до відповіді та призначені для формування установки на співпрацю; стимулювання зацікавленості опитуваних); основної частини (у яку входять складні питання, що становлять основний зміст анкети).

Додаток 1

АНКЕТА

Шановний респонденте, дане опитування проводиться в межах наукового дослідження. Опитування є анонімним. Просимо Вас надати щирі й відверті відповіді. Результати опитування будуть подаватися в узагальненому вигляді. Дякуємо!

1. Ваша стаття – чоловіча/жіноча (необхідне підкреслити)
2. Під здоров'ям я розумію ? стан гарного самопочуття / фізичне, психічне та соціальне благополуччя / стан відсутності захворювань
3. У моєму житті здоров'я посідає: дуже важливе місце / важливе місце / звичайне місце
4. Чи слідкуєте Ви за своїм здоров'ям : так / можливо / ні / не знаю
5. Якби треба було обрати між життєвими цінностями, я би обрав: кохання / здоров'я / матеріальне забезпечення/ свобода

У кожному завданні прошу зазначити **одну відповідь** знаком **V**

№	Запитання	Згоден	Ні, не згоден	Важко сказати
1.	Вважаю, що фізичний розвиток найважливіший			
2.	Ми їмо для того, щоб відчутти приємний смак продуктів			
3.	Рухи людини та її здоров'я між собою не пов'язані			
4.	Робота мобільного телефону наносить шкоду організму людини			
5.	Лихослів'я є одним із чинників, що наносить шкоду моєму здоров'ю			
6.	Я цікавлюся проблемами і питаннями, що стосуються збереження здоров'я			
7.	Я часто користуюся ліками			
8.	Я вважаю, що мій спосіб життя є причиною моєї хвороби або хвороб			
9.	Моя поведінка допомагає зберегти здоров'я			
10.	Я дозволяю собі з'їсти чіпси, випити солодкої газованої води			

11.	Я кожного дня роблю ранкову гімнастику			
12.	Я можу сказати, що інколи вживаю пиво (або слабоалкогольні коктейлі, вино, горілку) (рахується й у свята)			
13.	Я завжди двічі на день чищу зуби			
14.	Я цілком задоволений своїм способом життя			
15.	Я згадую за своє здоров'я, тільки коли хворію			
16.	Здоровий спосіб життя може більше допомогти здоров'ю ніж лікарі та ліки			
17.	Я вважаю, що здоров'я людині потрібно для заробляння коштів			
18.	Я можу вберегтися від застуди, якщо правильно вдягтися			
19.	Я завжди займаюся спортом			
20.	Хвороба – це випадковість			

На основі розроблених показників було сформовано анкету, яка має 20 запитань, які структуровані та пов'язані з основним завданням дослідження. Кожен показник відповідає двом запитанням анкети. Запитання спеціально підібрані, зрозумілі, доступні для опитуваних та апробовані на невеликій групі студентів. Композиція анкети витримана: 1) вступна частина; 2) демографічна частина; 3) основна частина. Відповіді оцінювалися таким чином: ТАК – 2 бали, ІНКОЛИ – 1 бал, НІ – 0 балів.

Таблиця 2

Студенти аграрних закладів вищої освіти, які взяли участь у констатувальному етапі експерименту

№ п/п	Назва закладу вищої освіти	Кількість
1.	Національний університет біоресурсів і природокористування України	129
2.	ВП НУБіП України «Заліщицький аграрний коледж імені Є. Храпливого»	73
3.	ВП НУБіП України «Боярський коледж екології і природних ресурсів»	104
4.	Уманський національний університет садівництва.	115

Результати анкетування свідчать, що не для всіх студентів фізичний розвиток важливий. Так, 18,02 % (76 осіб) вважають, що здоровий спосіб життя може більше допомогти здоров'ю, ніж лікарі та ліки. 51,88 % (218 осіб) вважають, що не це визначення важко відповісти, іноді бувають ситуації, коли лікарі і ліки необхідні та 30,10 % (127 осіб) це твердження вважають хибним.

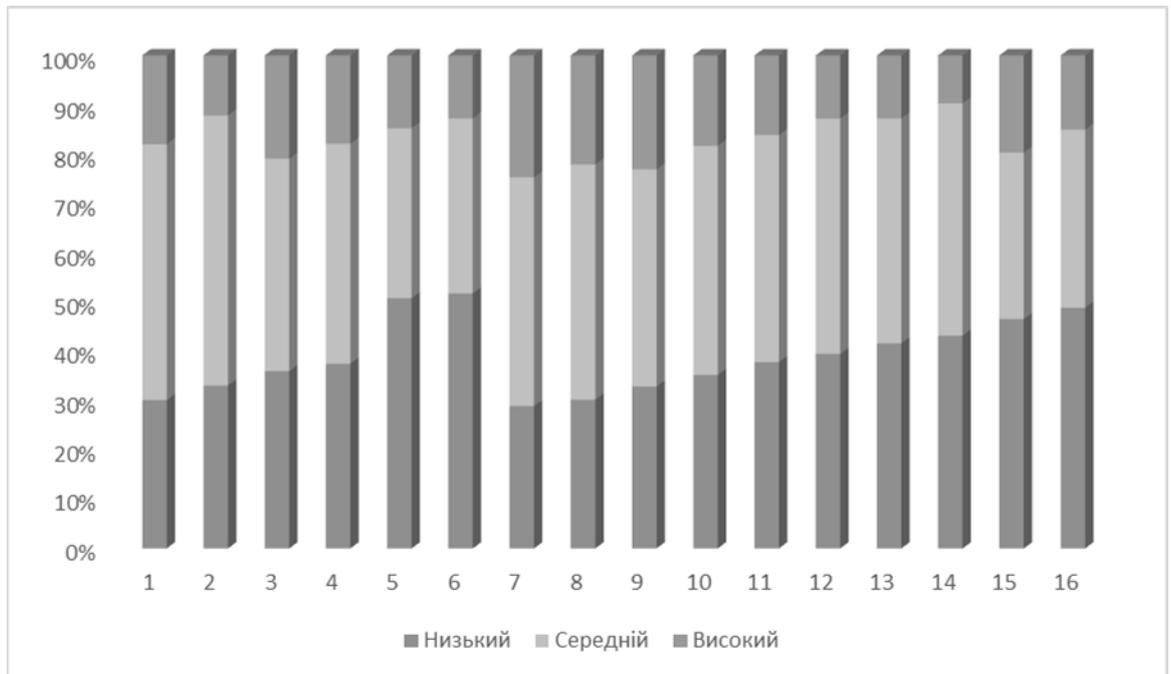

Рис. 1. Результати анкетування студентів університетів наук про життя та навколишнє середовище, %

Щодо впливу роботи мобільного телефону і шкоди на організм людини слід звернути увагу, що лише 12,18% (51 особа) студентів університетів наук про життя та навколишнє середовище стурбовані цим питанням. Іноді викликає зацікавленість у 54,80% (230 осіб) та зовсім не цікавить 33,02% (140 особи) студентів університетів наук про життя та навколишнє середовище.

Здоров'я – це джерело повноцінного життя для людини. У метушні сучасного життя ми згадуємо про нього тільки коли хворіємо; ми починаємо займатися спортом тільки тоді, коли відчуємо зайві кілограми; ми згадуємо про здоровий сон тільки тоді, коли маємо проблеми з безсонням і хронічною втомою. Здоров'я є нашою основною цінністю, тому що це – висока працездатність, гарний настрій, упевненість у собі, бадьорість, успішність і соціальна активність на всіх етапах життя людини. Хворіючи, ми піддаємо свій організм небезпеці. Результати анкетування свідчать, що згадують про своє здоров'я не тільки коли хворіють 20,98% (88 осіб). Частково пам'ятають 43,09% (182 особи) студентів. Та 35,94% (151 особа) не звертають уваги на здоров'я, навіть коли хворіють.

Багато хто впевнено стверджує: одягаючи маску ми захищаємо свої дихальні шляхи від потрапляння збудників, але вона тільки зменшує кількість та відстань, на яку поширюються великі краплі – тобто призначена для зменшення виділення збудників інфекційних хвороб дихальних шляхів. Тож 17,92% (75 осіб) вважають, що можна вберегтися від застуди,

якщо правильно вдягтися. 44,61 % (188 осіб) вагаються, чи захищає маска від хвороб та чи теплий одяг допоможе в цьому, та 37,46 % (158 осіб) стведжують, що це ніяк не впливає на стан здоров'я.

Важливим є факт, що велика кількість студентів переконані в необхідності завжди займатися спортом, це формує дисципліну та надає змогу почуватися набагато краще як морально, так і фізично. Ефективним засобом вважають 14,77 % (62 особи) студентів, 34,51 % (145 осіб) вважають, що лише частково можна пов'язувати спорт зі здоров'ям людини та аж 50,73 % (214 осіб) упевнені, що від зайняття спортом не залежить здоров'я людини.

Незначна кількість студентів (12,75 % (54 особи) згодні з висловом «Вважаю, що фізичний розвиток найважливіший» та готові розвиватися фізично, незважаючи на брак часу та бажання, 35,51 % (149 осіб) не бачать необхідності постійно займатися спортом та 51,73 % (218 осіб) негативно ставляться до даного вислову.

На сьогоднішній день ми маємо величезний багаж знань, які були накопичені людством у галузі охорони здоров'я. Володіння знаннями, уміннями та навичками у сфері захисту здоров'я є особливо важливим. Сучасна наука все більше звертає увагу саме на збереження і зміцнення здоров'я, на профілактику його розладів. Це знайшло свій вияв у появі нових галузей науки, зокрема, таких як валеологія, валеологічна психологія. Проводиться багато наукових досліджень у галузі гігієни, психогігієни, психопрофілактики, здорового способу життя, що відображається у відповідних монографіях, публікаціях у науковій періодиці, тому знайти інформацію в цей час легко 24,75 % (105 осіб) наполегливо здобувають нові знання з основ здоров'язбереження, інтерес до нових знань у цій сфері зрідка виникає в 46,41 % (195 осіб) студентів наук про життя та навколишнє середовище та 28,85 % (121 осіб) не зацікавлені в отриманні нових знань.

Особливо актуальною для студентів є тема заробляння коштів. У цьому віці важливий фінансовий статус та плани на майбутнє. 22,13 % (93 особи) вважають, здоров'я напряду пов'язане зі здобуттям матеріальних та духовних цінностей. 47,71 % (201 особа) вирішили, що це є одним із компонентів, про що, можливо, потрібно задуматися, 30,15 % (127 осіб) вважають, що це ніяк не пов'язане між собою.

«Ви – це ваші звички. Дозволивши поганим стати частиною вашого життя, шлях до успіху перетвориться на справжнє випробування. А все тому, що шкідлива звичка дуже підступна, вона підкрадається тихо і завдає

удару тоді, коли ви цього не очікуєте. Психологи Анджела Дакворт і Мартін Селігман, які працюють в Університеті Пенсильванії, провели дослідження, під час якого визначили IQ студентів та рівень самоконтролю перед вступом у заклад освіти. Через 4 роки вони перевірили середній бал студентів і помітили, що для отримання високого балу уміння контролювати себе вдвічі важливіше, аніж коефіцієнт інтелекту. Як виявилось, самоконтроль необхідний для розвитку хороших звичок (і щоб позбутися поганих), і служить фундаментом для етикету на роботі та високої продуктивності. Він як м'яз – щоб накачати його, потрібно тренуватися». Лише 23,12 % (97 осіб) підтримали це дослідження, 44,07 % (186 осіб) стверджують, що іноді можна собі дозволити випити алкоголь та поїсти некорисну їжу, а от 32,80 % (138 осіб) не дотримуються цієї думки (*Центр здоров'я молоді*).

«Бережи здоров'я змолоду», – завжди говорили старші. Чи пов'язаний наш спосіб життя із хворобами? Недарма в лікарнях висять плакати із закликами дотримуватися гігієни, оберігати себе від захворювань та нещасних випадків. Телебачення показує програми, де фахівці радять, як підтримати свій організм у боротьбі з хворобами, а викладачі і проводять бесіди щодо профілактики різних захворювань студентів, які брали участь в анкетуванні, 18,34 % (77 осіб), погодилися з прямим відношенням одне до одного, 44,47 % (196 осіб) вважають, що це відношення є непрямим і 32,20 % (148 осіб) не побачили зв'язку взагалі.

Академік Амосов стверджував: «Щоб бути здоровим, потрібні власні зусилля, постійні і значні. Замінити їх не можна нічим». Здоровий спосіб життя передбачає дотримання й виконання певних правил, що забезпечують гармонійний розвиток, високу працездатність, духовну рівновагу та здоров'я людини. В основі здорового способу життя лежить індивідуальна система поведінки та звичок кожної окремої людини, що забезпечує їй потрібний рівень життєдіяльності й здорове довголіття. Здоровий спосіб життя – це практичні дії, спрямовані на запобігання захворювань, зміцнення всіх систем організму й поліпшення загального самопочуття людини. Головне – замислитися про наслідки своїх дій. Зрозуміло, що для того, аби бути здоровим, потрібно докласти певних зусиль і не набувати шкідливих звичок. Якщо з певних причин вони вже є, то треба вжити всіх заходів, аби їх позбутися. Так, результати анкетування, проведеного серед студентів, свідчать, що 16,18 % (68 осіб) усвідомлюють значимість своєї поведінки, частково визнають її важливість 46,07 % (194

особи), а 37,35 % (159 осіб) не впевнені, що це важливо для стану здоров'я (Вінницький медичний коледж. *Здоровий спосіб життя*).

Здоровий спосіб життя можна схарактеризувати як активну діяльність людей, що спрямована, передусім, на збереження та покращення здоров'я. При цьому необхідно врахувати, що здоровий спосіб життя людини та сім'ї не складається сам по собі в залежності від обставин, а формується протягом життя цілеспрямовано й постійно. Серед опитуваних 12,82 % (54 особи) погоджуються з твердженням і є активними, 47,75 % (201 особа) відповіли, що не завжди мають таку нагоду і 39,43 % (166 осіб) дуже мало рухаються.

Що таке лихослів'я? Одні кажуть, що це недолік сучасного суспільства. Інші говорять, що це хвороба. Ще є думка, що лихословлять люди з обмеженим словниковим запасом, або ті, хто не вміє виражати свої думки. Однак, у будь-якому разі нецензурні слова наносять шкоду людині, руйнуючи її зсередини.

Лайки – це вірус, який несе негативну енергію. Це стверджують учені різних наук – біологи, лінгвісти, психологи. Погані слова можуть «накликати» на здоров'я людини серйозні ускладнення – зламати нервову систему й організм у цілому. Учені дослідили, що образливі лайливі слова збільшують в організмі об'єм газу імперилу, який роз'їдає наші судини як іржа. Тому відношення до твердження «Лихослів'я є одним із чинників, що наносить шкоду моему здоров'ю» дуже різне. Отже 12,78 % (54 особи) не використовують лихослів'я в своєму житті, 45,61 % (192 особи) використовують лайки, лише коли поганий настрій або при відчутті злості та 41,61 % (175 осіб) завжди лаються, вважають це нормою (Бібліотека. *Культура мовлення*).

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Отже, на підставі результатів діагностики необхідно зазначити особливості у формуванні опитувальника ціннісного ставлення до здоров'я у студентської молоді, ураховуючи: якість життя; цінності молоді, соціокультурне середовище, у якому відбувається розвиток і формування особистості; психологічні механізми формування особистості; знання про здоровий спосіб життя.

ЛІТЕРАТУРА

- Лузан, П. Г., Сопівник, І. В., Виговська, С. В. (2016). *Методологія та організація науково-педагогічних досліджень*. Київ (Luzan, P. H., Sopivnyk, I. V., Vyhovska, S. V. (2016). *Methodology and organization of scientific and pedagogical research*. Kyiv).
- Сисоєва, С. О., Кристопчук, Т. Є. (2013). *Методологія науково-педагогічних досліджень*. Рівне (Sysoieva S. O., Krystopchuk, T. E. (2013). *Methodology of scientific and pedagogical research*. Rivne).

- Жосан, О. Е. (2008). *Педагогічний експеримент* Кіровоград (Josan, O. E. (2008). *Pedagogical experiment*. Kirovograd).
- Бібліотека. *Культура мовлення*. Режим доступу: <https://bmpl.zp.ua/biblioteka/kultura-movlennya-lihosliv-ya-alternativa-ie/> (Library. *Speech culture*. Retrieved from: <https://bmpl.zp.ua/biblioteka/kultura-movlennya-lihosliv-ya-alternativa-ie/>).
- Вінницький медичний коледж. *Здоровий спосіб життя*. Режим доступу: <https://vmc.vn.ua/homepage/statut-koledzha/item/10-dictum-varius-risus-neque?showall=1> (Vinnytsia Medical College. *Healthy Lifestyle*. Retrieved from: <https://vmc.vn.ua/homepage/statut-koledzha/item/10-dictum-varius-risus-neque?showall=1>).
- Центр здоров'я молоді. Режим доступу: <https://mizky.com/article/175/10-bad-habits-to-quit> (Youth Health Center. Retrieved from: <https://mizky.com/article/175/10-bad-habits-to-quit>).

РЕЗЮМЕ

Федченко Карина. Диагностика сформированности ценностных отношений к здоровью студентов университетов наук о жизни и окружающей среде.

Осуществлен анализ результатов диагностики ценностного отношения к здоровью у студентов университетов наук о жизни и окружающей среде. Представлены результаты национального опроса молодежи по ценностному отношению ко здоровью. Определены критерии и показатели: когнитивный (знания о здоровье и его составляющих, осознание важности здоровья), ценностно-мотивационный (мотивация на здоровый образ жизни, интерес к здоровью), поведенческий (готовность к самосовершенствованию, соблюдение здорового образа жизни), эмоционально-волевой (умение управлять эмоциями, чувство удовлетворения от соблюдения правил здорового образа жизни)

Ключевые слова: диагностика, сформированность, ценность, ценностное отношение, здоровье, педагогика, студент, опрос.

SUMMARY

Fedchenko Karina. Diagnostics of the formation of the value attitude towards health in students of universities of life sciences and the environment.

The analysis of results of diagnostics of value attitude to health in students of universities of sciences of life and environment is carried out. The results of the national survey of young people on the value of health are highlighted. Criteria and indicators are defined: cognitive (knowledge about health and its components, awareness of the importance of health), value-motivational (motivation for a healthy lifestyle, interest in health), behavioral (readiness for self-improvement, adherence to a healthy lifestyle), emotional and volitional (ability to manage emotions, a sense of satisfaction from observing the rules of a healthy lifestyle). In order to test the formation of values of health in students of universities of life sciences and environment, we used a pedagogical experiment, with which you can comprehensively consider the research topic and check the theoretical facts and provisions.

We used an algorithm for developing evaluation criteria, which has the following stages: the nomenclature of levels is determined (high, medium, low or optimal, acceptable, unacceptable, etc.); a set of indicators is being worked out, which together

characterize the level of development of the assessed quality, parameter, result; ranking of indicators; assessment of factors of weight of indicators; application of indicators in examination protocols.

A questionnaire consisting of 20 questions was formed. Each indicator corresponds to 2 questions in the questionnaire. The questions for the surveyed students were accessible, clear and logically structured. The composition of the questionnaire consists of introductory part (where there is an appeal to the respondent, the topic, purpose of the survey, organization or person conducting it, the confidentiality of information is reported); introductory part (which contains easy and interesting questions that encourage respondents to answer and are designed to form an attitude to cooperation; stimulating the interest of respondents); main part (which includes complex questions that make up the main content of the questionnaire).

Therefore, on the basis of the results of the diagnostics it is necessary to note certain features taking into account: the values of the individual; socio-cultural environment in which the development and formation of the personality takes place; age; sex; student awareness of the importance of health, emotional experience.

Key words: *diagnostics, formation, value, value renewal, health, pedagogy, student, description.*

УДК 502.131.1:[378.016:796

Галина Цигура

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

ORCID ID 0000-0002-2998-7537

DOI 10.24139/2312-5993/2021.03/294-307

ПОТРЕБА СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В ОБІЗНАНОСТІ З ПИТАНЬ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

У статті наведено результати дослідження потреби студентів факультету фізичного виховання в набутті знань і вмінь з питань сталого розвитку та з методики освітньої діяльності для сталого розвитку. Аналіз анонімного анкетування вказує, що більшість студентів лише частково знайомі з поняттям «сталий розвиток» та цілями сталого розвитку; вони потребують підвищення рівня знань і вмінь з питань освіти для сталого розвитку та підтримують для цього введення окремої дисципліни. Зважаючи на стандарт вищої освіти України спеціальності 017 Фізична культура і спорт та виявлені потреби студентів, вважаємо доцільним введення в якості основного компонента освітніх програм підготовки бакалаврів – майбутніх фахівців фізичної культури і спорту, дисципліни «Основи сталого розвитку суспільства».

Ключові слова: *сталий розвиток, освіта для сталого розвитку, майбутні фахівці фізичної культури і спорту, заклад вищої освіти, професійна підготовка.*

Постановка проблеми. Антропоцентричний тип свідомості, який культивувався протягом тривалого періоду існування людства, призвів до накопичення цілої низки глобальних проблем. На даному етапі вони є занадто загрозливими, щоб і надалі людство продовжувало безтурботно